

مسئولیت غیر قراردادی در حقوق ایران و فرانسه

نوشته - بهرام آزین
رئیس دادگستری بهشهر

منشأ مسئولیتی که متوجه شخص میشود زمانی عقد و زمانی غیر عقد است که آنرا مسئولیت غیر قرار دادی می خوانند .

این نوع اخیر از مسئولیت ممکن است از شبهه عقد، شبهه جرم، جرم و یا قانون ناشی شده باشد و بطور کلی بمسئولیت ناشی از جرم *La responsabilite delictuelle* موسومند .
یکی از اقسام مسئولیتهای مذکور قاعده اتلاف و تسبیب است که ماذیلا از نظر حقوق ایران و فرانسه بشرح آن اقدام مینمائیم قانون مدنی ایران دو قاعده مذکور را از فقه اسلامی اتخاذ نموده است و فقها آنرا اسباب ضمان شناخته اند چنانچه صاحب شرایع تحت عنوان غصب و ضمان ناشی از آن میفرماید:

« و هنا اسباب اخريجب معها الضمان .
الاول: مباشرة الاتلاف . سواء كان المتلف عينا كقتل الحيوان المملوك و تخريق الثوب او منفعته كسكني الدارور كوب الدابته و ان لم يكن هناك غصب،

الثاني: التسبیب: و هو كل فعل يحصل التلف بسببه كحفر البئر غير الملك و كطرح المعائر في المسالك لكن اذا ما جتمع السبب و المباشر قدم المباشر في الضمان علي ذي السبب كمن حفر بئرا في ملك غيره عدوانا»
فدفع غيره فيها انسيانا ف ضمان ما يجتبه الدفع علي الدافع و لا يضمن المكره المال وان باشر الاتلاف والضمان علي من اكرهه لان المباشرة ضعفت مع الاكراه فكان ذو السبب هنا اقوي »

حاصل ترجمه این است: « در اینجا موجبات دیگر ضمان نیز وجود دارد که عبارتند از:

اول- مباشرت در اتلاف مباشر ضامن تلف است. خواه مال عین باشد مثل کشتن حیوان اهلی و دریدن جامه یا منفعت مانند سکونت در خانه یا سواری چهار پا ولو اینکه عمل بقصد غصب انجام نیافته باشد.

دوم: تسبیب: و آن عبارت از هر عملی است که سبب تلف مال دیگری شود مثل کندن چاه در ملک دیگری که موجب افتادن شخص یا حیوانی شود و یا افکندن چیزهایی در راه مردم که سبب لغزیدن و زمین خوردنشان گردد- اگر سبب و مباشر مجتمع گردند ضمان مباشر مقدم است- چنانچه کسی عدوانا چاهی در ملک دیگری حفر کند سپس شخص ثالثی را در آن بیفکند ضمان برعهده مباشر است اما اگر مباشر مگره باشد ضمان بر عهده ذي سبب قرار میگیرد زیرا اجبار موجب تضعیف مباشرت است و سبب قوی تر از آن میباشد .
نویسندگان قانون مدنی ایران قواعد مذکور را در موارد ۳۲۸ تا ۳۳۵ ذکر نموده اند منتهی بنظر میرسد که مواد ۳۲۳ تا ۳۳۵ مستقلا از مواد ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۶ قانون مدنی فرانسه ملهم شده باشد روی این نظر بنگاشتن این مختصر اقدام گردید .

قبل از شرح موارد افتراق و موارد مذکور لازم میدانم که بدو بطور اجمال از دو تئوری مسئولیت و تقصیر و مبنای آنها نام برده شود .

۱- تئوری تقصیر - یا نظریه شخصی *Systeme de la responsabilite subjective* قبل از گسترش ماشینیسیم این نظریه رایج بود .

« مجنی علیه نسبت بتمام آنچه که از دست داده و نسبت بتمام خسارت خود حق اقامه دعوی مدنی و تقاضای جبران آنها را دارد » زیرا معتقد بودند که هرعاقل بالغ مختاریکه در عمل خود مرتکب تقصیر گردد و در نتیجه زبانی متوجه غیر سازد ملزم بجبران آن میباشد و لذا صغیر و مجنون و مکره از جبران خسارت معاف بودند.

این نظریه خود یکی از تجلیات روح ماده ۱۳۸۲ قانون مدنی فرانسه بشمار میرود چه این ماده
Art -1382-Tout fait quelconque de l'homme qui cause a autrui un dommage oblige celui par la faut duquel il est arrive a la reparer .

صراحت دارد که: « هر عمل شخصی که موجب خسارت دیگری گردد آنشخص بخاطر « تقصیری » که مرتکب شده است مجبور بجبران خسارت وارده میباشد بدیهی است که تقصیر را جز بعاقل بالغ مختار نمیتوان نسبت داد.

۲- نظریه مسئولیت یا تئوری عینی *Systeme de la responsabilite objective* پس از توسعه ماشینیسیم فکرمسئولیت عینی بر فکر مسئولیت شخصی که مبتنی بر قصد و اراده فاعل بود غلبه کرد و در نتیجه تئوری ریسک رو بتجلی نهاد و لو بدون دست آویز محکم قانونی قبولاندن آن دشوار بلکه ممتنع بنظر میرسید اما حقوق دان مردم دوست نمی تواند مشاهده کند که کارگر دست از دست داده از کار طرد می شود پناهی ندارد و از این رو به چاره اندیشی می افتد و تجلی دیگر ماده ۱۳۸۲ مزبور را مستمسک قرار میدهد .

چه ماده صراحت دارد که Tout fait quelconque و هر عمل شخصی (... بنا بر این «عمل fait» جانشین «تقصیر faute» میگردد و اشکال قصد و اختیار برداشته میشود سپس با تفسیر موسع مواد ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۶ هر گونه ابهام و شک برطرف می گردد ولی بدون شناسائی تقصیر کاملاً پرده از روی ظن برداشته نمیشود پس: تقصیر چیست- علمای حقوق در این مورد داد سخن داده اند و ما حاصل آنها در سه جمله زیر خلاصه میگردد.

الف- تقصیر عملی است مخالف قانون

ب- ممکن است عملی مخالف قانون نباشد ولی تقصیر محسوب گردد

ج- تقصیر از اجرای حق نیز ناشی میگردد

بدیهی است که عمل مخالف قانون جرم است و چنانچه عملی بر اثر بی مبالاتی و سهل انگاری موجب اضرار بغیر گردد شبه جرم خوانده میشود و این مفهوم از ماده ۱۳۸۳ (ق م فرانسه) متخذ است که میگوید

Art-1383-chacun est responsable du dommage qu'il a causé par son fait mais en core par sa négligence ou par son imprudence

« هر کس مسئول خسارتی است که نه تنها بر اثر ارتکاب تقصیر بلکه بعلت سهل انگاری و بی احتیاطی خود آنرا ایجاد نموده است» نزدیک بهمین مضمون و مفهوم را ماده ۳۲۸ قانون مدنی ایران بیان میکند .

ماده ۳۲۸ « هر کسی مال غیر را تلف کند ضامن آنست باید مثل یا قیمت آنرا بدهد اعم از اینکه از روی عمد تلف کرده باشد یا بدون عمد اعم از اینکه عین باشد یا منفعت و اگر آنرا ناقص یا معیوب کند ضامن نقص قیمت آن مال است گرچه لفظ خسارت بمادی و معنوی اطلاق میگردد ولی بنظر میرسد که ماده ۳۲۸ (ق. م. ایران) در قسمتی گویا تر از دو ماده ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ (ق. م. فرانسه) تنظیم شده باشد زیرا در قانون اخیر لفظ خسارت به مبین محتاج است چه هر چند خسارت عمومیت دارد اما تنها افراد تحصیل کرده و حقوق خوانده نباید مطمح نظر مقنن قرار گیرد بلکه باید قانون را طوری تدوین کند که افراد بی اطلاع از اصطلاحات حقوقی و کم سواد هم از آن متمتع گردند . اینست که مقنن ایرانی بتبعیت از فقه اسلامی پس از پایان «هر کسی مال غیر را تلف کند» با توضیح قیمی و مثلی و عین و منفعت بودن آنرا تکمیل مینماید و حتی باین اکتفاء نکرده حکم ایجاد عیب و نقص را نیز بیان میکند تا کاملاً رفع ابهام بعمل آید ولی در قسمت دیگر یعنی آنجا که ذکر (بدون عمد) مینماید نمیتواند رساتر از (سهل انگاری و بی احتیاطی) موجود در ماده ۱۳۸۳ ق-م فرانسه باشد چه تشخیص عمد از غیر عمد که اولی منوط و مشروط بقصد میباشد برای قاضی دشوار بلکه باید گفت متمتع است زیرا قصد امری درونی و معنوی و قرائن نمیتوانند بیان کننده آن باشند ولی تقریباً همه کس بخوبی میتواند سهل انگاری و بی احتیاطی را از غیر آن تمیز دهد .

فرضاً کسیکه موز را بطور تکفروشی میفروشد باید احتیاط کرده سبدي هم بگذارد و بمشتری بگوید که پوست را در آن بیفکند و بالعکس مشتری باید احتیاط نموده پوست موز را در جایی که خارج از عبور و مرور است جمع کند تا موجب زمین خوردن عابر نگردد ممکن است گفته شود که این مسئله در مورد تسبیب مفروض ماده ۳۳۱ قانون مدنی ایران بیان شده است ولی اشکال ما در مسئله غیر عمد است که چگونه باید توجیه شود .

اما در مورد «تقصیر ناشی از اجرای حق» که متجاوز از حق تعبیر می گردد ماده ۳۰ قانون مدنی ایران میگوید : « هر مالکی نسبت به ما یملک خود حق همه گونه تصرف و انتفاع دارد مگر در مواردیکه قانون استثناء کرده باشد و این استثناء را در ماده ۱۳۲ بدین نحو بیان مینماید» کسی نمیتواند در ملک خود تصرفی کند که مستلزم تضرر همسایه شود مگر تصرفی که بقدر متعارف و برای رفع حاجت یا رفع ضرر از خود باشد»

هر چند در این ماده بیان «در ملک خود تصرفی کند» عمومیت دارد ولی در ماده ۱۳۲ با ذکر : نمیتواند... در باز کند اگر چه دیوار ملک مختص او باشد «حد اقل این تصرف را روشن مسازد چه خوب بود مقنن ایرانی ماده ۱۳۲ را کلی تر و جامع تر بیان مینمود تا شامل ملک و غیر ملک بطور یکسان گردد فی المثل اگر بجای «ملک خود» «مال خود» ذکر و بقیه ماده را بتبعیت از آن تنظیم میکرد و آنرا یکی از مواد مقدمه قرار میداد بنظر جامع و مانع میرسید .

باری بمطلب برگشته مسئله تسبیب را از نظر قانون مدنی ایران و فرانسه مورد رسیدگی و قرار میدهیم برای این امر تحت ماده ۱۳۸۴ ق.م فرانسه را ذکر و سپس به مواد ما را لذكر میپردازیم .

ماده ۱۳۸۴ « اشخاص نه تنها مسئول خسارات ناشیه از اعمال شخص خود میباشد بلکه جوابگویی اعمال اشخاص و اشیاء تحت اقتدار خود هستند پدر و نیز مادر پس از مرگ شوهرش مسئول خسارات وارده از ناحیه اطفال صغیرشان میباشد مشروط بر اینکه این اطفال در نزد آنها بسر برند- ارباب و موکل مسئول خسارات ناشیه از مستخدم و وکیل خود در امری که اینان مأمور انجام آن شده اند میباشد معلم و استاد کار مسئول دانش آموز و شاگرد خود در مدتی که تحت مراقبتشان قرار دارند می باشند این مسئولیتها در صورتی که پدر- مادر- معلم و استاد کار نتوانند اثبات نمایند که قادر بدفع اعمال موجد خسارت نبوده اند صورت وقوع پیدا میکند » .

این ماده که قسمت زیادی از مسئولیتها را غیر قرار دادی را بطور مشروح بیان مینماید در بحث اطلاق و تسبیب قانون مدنی ایران سابقه ای ندارد زیرا:

اولا در مبحث اجاره اشخاص و حیوان اشاره ای به خسارات ناشیه از طرف اینان بعمل نیامده است معلوم نیست سکوت مقنن روی چه اصلي بوده است فرضاً اگر اجیر عملي انجام دهد که در آن عمل از طرف ارباب مأمور بوده ولي ضمناً زياني بغير وارد آيد پرداخت خسارت را بچه کسی بايد تحميل کرد آیا چون اجير مأمور بوده بنا

بقسمت اخير ماده ۲۳۲ ق م - ایران «هرگاه يکنفر سبب تلف مالي را ايجاد کند و ديگري مبا بشر تلف شدن آن بشود... مگر اینکه سبب اقوي باشد بنحو يکه عرفاً اتلاف مستند با و باشند و بنا بقاعده المأمور معذور جبران خسارت را بر ارباب بايد تحميل نمود؛ يا آنکه چون اخير غير محجور ميباشد طبق قاعده کلي تسبیب و نیز قسمت اول ماده ۲۳۲ « مباشر مسئول است نه مسبب» اجير بايد تحمل خسارت نمايد و در صورتیکه اجير بي چیز باشد اين خسارت چه صورت خواهد گرفت و محکمه چگونه بايد حکم دهد زیرا المفلس في امان اله از بي چیز چیزی نتوان مطالبه نمود و اگر ارباب را عهده دار خسارت نمايد خلاف قانون مي باشد زيان دیده را نیز نمیشود بگذشت دستور داد از طرف ديگر اگر شق اخير ماده را بخواهيم اعمال کرد سبب را اقوي بدانيم احراز اولويت سبب مشکل است .

ثانياً در باره صغار ماده ۱۲۱۶ قانون مدني ايران مي گوید :

«هر گاه صغيريا مجنون يا غير رشيد باعث ضرر غير شود ضامن است».

در مورد ضمان صغير بحث است چه ماده ۱۲۱۲ ميگويد:

«اعمال و اقوال صغير تا حدي که مر بوط با موال و حقوقي مالي او باشد بلااثر است».

يعني گفتار و کردار صغير ايجاد نسبت باموال او نمينمايد با اينحال چگونه ميتوان صغير را ضامن خسارت دانست بناچار بايد مسئوليت غير قرار دادي ولي يا قيم را مطرح نمود و چون اينان عهده دار امو مالي صغير تحت ولايت و قيموميت خود مي باشند بايد عهده دار خسارت ناشيه از طرف آنان نیز باشند منتهي اين خسارت را از مال صغير ميبپردازد نه از مال خود .

ثالثاً در مورد موکل ماده ۶۷۴ قانون مدني ايران ميگويد:

« موکل بايد تمام تعهداتي راکه وکیل در حدود وکالت خود کرده انجام دهد» بعبارت ديگر مسئوليت غير قرار دادي موکل در اين ماده تصريح گردیده است .

اما قانون مدني ايران نسبت باعمال موجد خسارت نوکر و شاگرد صنعتگرو دانش آموز ساکت است و اگر اعتمالي از اينان ناشي گردد که موجد خسارت بغير باشد چگونه بايد تحت رسيدگي قرار گيرد.

باري چه خوب بود که ماده اي نظير ماده ۱۲۸۴ ق.م فرانسسه در قانون مدني ايران سابقه ميداشت تا تکليف اشخاص اخير الذکر روشن ميشد وهم همه مسئوليت هاي مذکور را در يکجا جمع ميکرد و مجري را از مراجعه بمواد مختلف معاف مينمود.

حال بموضوع اصلي اين مقال تحت عنوان مسئوليت ناشي از اشتباه ميبپردازيم.

بدواً مواد ۱۲۸۵ و ۱۲۸۶ ق.م - فرانسسه و سپس مواد ۳۳۳ تا ۳۳۵ قانون مدني - ايران را عينا ذکر و بعداً موارد اتحاد و افتراق آنها را بيان مينمائيم .

مسئوليت ناشي از اشياء :

ماده ۱۲۸۵ ق.م - فرانسسه «مالك حيوان و منتفع از آن ماداميكه انتفاع يابد مسئول خسارت از حيوان است خواه آن حيوان تحت مراقبتشان بوده يا گم شده و يا فرار کرده باشد».

ماده ۱۲۸۶ ق.م - فرانسسه «مالك بنا مسئول خسارت وارده از خراب شدن ساختمان ميباشد در صورتیکه اين خرابي معلول عدم محافظت يا بدبي بنا باشد».

ماده ۲۳۳ ق.م - ايران « صاحب ديوار يا عمارت يا کارخانه مسئول خساراتي است که از خراب شدن آن وارد ميشود مشروط بر اينکه خرابي در نتيجه عيبي حاصل گردد که مالك مطلع بر آن بوده ويا از عدم مواظبت او توليد شده است .»

ماده ۲۳۴ قانون مدني - ايران « مالك يامتصرف حيوان مسئول خساراتي نيست که از ناحيه آن حيوان وارد ميشود مگر اينکه در حفظ حيوان تقصير کرده باشد ليکن در هذ حال اگر حيوان بواسطه عمل کسی منشأ ضرر گردد فاعل آن عمل مسئول خسارات وارده خواهد بود .»

تشریح مواد فوق در دو مبحث صورت ميبذيرد .

الف - خسارات ناشي از حيوان .

ب - خسارات ناشيه از اشياء .

الف - خسارات ناشي از حيوانات :

ماده ۱۲۸۵ ق.م - فرانسسه « صاحب حيوان و منتفع را مسئول خساراتي ميداند که حيوان ايجاد کرده باشد لفظ حيوان در اين ماده باهلي و غير اهلي يکسان اطلاق ميگردد في المثل در نظر مقنن شيري که از ققفس سيرک ميگريزد و ايجاد خسارت ميکند يا گاوي که از طويله گريخته زياني بغير وارد ميسازد تفاوتي ندارد در هر دو صورت صاحب يا منتفع از آن مسئول ميباشد زیرا بنظر مقنن اينان اگر چه ممکن است مقصر نباشند ولي اهمال کارند و اگر درد حفظ و مراقبت جانور بنحو شايسته اقدام ميکردند و پيش بيني هاي لازم را معمول مي

داشتند این زیان ایجاد نمیشد مشمول این مسئولیت صاحب و منتفع از آن میباید خواه منتفع مستأجر بوده یا بعاریه گرفته باشد در هر صورت از نظر قانون مسئول است و نیز از لحاظ قانون فرقی ندارد که حیوان تحت مراقبت بوده یا گم شده یا فرار کرده باشد رویه قضائی فرانسه پا را فراتر گذاشته دامنه ریسک را وسیع تر کرده و مشمول دائره عمل موجود در ماده ۱۳۸۲ را بیشتر نموده و چنین رأی داده است که اگر کسی بدون استفاده از حیوان عهده دار مراقبت از آن باشد و در آن سهل انگاری نماید هم مسئول است فرضاً کسی که نعلبندی اسبی را بعهده گرفته و یا دامپزشکی که مداوای سگ هاری را تقبل نموده است در عمل خود اهمال نماید مسئول خواهند بود .

اما در مورد نوکر و نماینده موضوع صورت دیگری دارد - زیرا اینان تحت اقتدار ارباب خود می باشند و مجبورند که بدستور او رفتار نمایند بنا بر این اگر طبق دستور رفتار نموده‌ها حیوان را بنحویکه مأمورند اداره نمایند و در نتیجه حیوان موجب خسارت گردد صاحب حیوان مسئول است مگر اینکه شایب شود مستخدم یا نماینده از دستور عدول نموده و یا اهمال در حفظ کرده است .

حال ببینیم که اگر محافظ خود مورد صدمه قرار گیرد وضع بچه نحو خواهد بود :
رویه قضائی بر این است که اگر مالک ثابت کند که محافظ خود مسبب بوده از مسئولیت مبرا است و الا ضامن میباید .

مسئله دیگری که مطرح میشود اینست که اگر جانوری فرار کند و عابری در صدد توقف او بر آید و بالنتیجه مصدوم گردد یا خسارتهی بغیر وارد آید زیان را چه کسی باید تحمل نماید .

در مورد صدمه بخود عابر در بدو امر چنین بنظر میرسد که طبق قاعده اقدام کسی مسئول زیان او نیست ولی با توجه باین که اقدام او برای جلو گیری از خسارت بیشتر بوده باید جبران زیان را بر مالک حیوان تحمیل کرد .
قانون مدنی ایران در ماده ۳۳۴ میگوید : اگر مالک یا متصرف حیوان در حفظ تقصیر نماید مسئول است ولذا در مورد فرار کردن یا گم شدن حیوان قانون ساکت است فقط در صورتیکه بتوان فرار و گم شدن را مستند بتقصیر نمود میتوان مالک و متصرف را مشمول دانست والا مسئولیت متوجه کسی نخواهد بود در صورتیکه قانون فرانسه در هر صورت مالک و منتفع را مسئول میداند و لفظ حیوان مندرج در ماده ۳۳۴ نمیتوان عمومیت داشته باشد زیرا با توجه بماده ۵۰۷ قانون مدنی - ایران که میگوید «...به بیان مسافت و محلی که راکب یا نحمول باید بآنجا حمل شود» و ماده ۵۰۸ «...تعیین راکب یا محمول» ماده ۵۰۹ «...در وقت معین محمول را بمقصد نرساند...»

معلوم میشود که نظر قانونگذار به تبعیت از فقه اسلامی حیوانات اهلی بوده است نه غیر آن ولذا آن ماده نمی تواند حیوانات غیر اهلی را که سیرک داران اداره مینمایند شامل گردد.

مؤید نظر ما کتاب حقوق مدنی ایران تألیف مرحوم منصور السلطنه عدل و حقوق مدنی تألیف دکتر امام جمعه است که بحثی در حیوانات غیر اهلی بعمل نیاورده اند .

این مسئله باید مورد نظر مقنین و موحدین رویه قضائی قرار گیرد که :

اولا - سکوت قانون را در مورد حیوانات گم شده و فرار کرده تکمیل نمایند .

ثانیا - دیره شمول را وسیع تر نموده تا حیوانات غیر اهلی را نیز شامل گردد.

ثالثا - لفظ متصرف را توجیه نمایند .

سئوال پیش میاید که فرضاً نعلبندی مشغول کوبیدن نعل اسبی است بوق ماشینی سبب رمیدن حیوان میگردد و در نتیجه خسارتهی بغیر وارد میشود جبران خسارت با کی است از نعلبند و راننده ماشین کدامیک مسئولند آیا باید راننده را بموجب قسمت اخیر ماده ۳۳۴ که میگوید : «اگر حیوان بواسطه عمل کسی منشا خسارت گردد فاعل آن عمل مسئول خسارت وارده خواهد بود» مسئول دانست یا آنکه بقسمت اول ماده استناد کرد نعلبند را که فعلا «متصرف» حیوان بوده و در «حفظ» آن «تقصیر» نموده است مسئول شمرد .

ب - مسئولیت ناشی از اشیاء :

با توجه بمواد ۱۳۸۴ و ۱۳۸۶ ق.م. - فرانسه این مبحث را در دو قسمت میتوان تشریح کرد :

۱- ساختمان . ۲- سایر اشیاء .

۱- ساختمان - ماده ۱۳۸۴ میگوید مالک بنا مسئول خسارتهی است که بر اثر خرابی متوجه بغیر میگردد بنا بر این :

اولا - فقط مالک مسئول آنست و نمیتوان این مسئولیت را بمستأجر یا کسی که بنحوی از انحاء منتفع از آنست سراپت داد.

ثانیا - فرق نمیکند که این خرابی کلی یا جزئی باشد همینکه خرابی مصداق پیدا نموده و موجب تضرر گردد مالک مسئول میباید .

ثالثا - خرابی بر اثر عدم مراقبت یا بدی بنا باشد. والا فرس ماژور و امور قهریه خارج از موضوع میباید.

ساختمان شامل تمام بنائی است که در روی زمین برافراشته شده باشد و اجزاء آن را نیز شامل میگردد و آراء قضائی حوادث ناشی از آسانسور و ماشین هائیکه در بنا نصب میشود را هم مشمول این ماده نموده است .

ماده ۳۳۳ قانون مدنی - ایران میگوید « صاحب دیوار یا عمارت و یا کارخانه...» با توجه بماده ۱۳۸۶ ق.م.فرانسه پیداست که ماده ۳۳۳ از قانون اخیر الذکر اقتباس شده است منتها در قانون اخیر لفظ Batiment بطور اطلاق ذکر شده ولی در قانون ایران دیوار عمارت و کارخانه بصورت تفصیل بیان گردیده و گمان نمیرود که بیش از حد لفظ ساختمان بتواند مفید معنا قرار گیرند و تنها استفاده ای که ممکن است از این تفصیل بعمل آید استفاده از کلمه کارخانه است که بتوان حکم ترکیدن دیگ بخار و امثال آنرا از این ماده استنباط نمود .
و نیز وضع هر دو ماده اتحاد آنها را روشن میسازد زیرا قانون ایران پس از بیان حکم مسئولیت میگوید : « مشروط بر اینکه قانون فرانسه هم پس از ذکر مسئولیت میگوید :

Lorsqu elle est arrive par.

اما موضوعی که باید مورد توجه قرار گیرد اینست که قانون فرانسه شرط مسئولیت مالک را عدم محافظت یا بدي بنا میداند

. Par une suite du defaut d entretien ou par le vice de sa canstruction

در صورتیکه قانون مدنی ایران میگوید « در نتیجه عیبی حاصل گردد که مالک مطلع بر آن بوده یا ....» معلوم نیست مراد از این جمله چیست آیا مقنین این است که عیبی از پیش یعنی هنگام ساختمان در بنا بوده و مالک هم از آن آگاهی داشته است یا آنکه عیبی بعداً ایجاد شده و مالک مطلع از آن بوده بهر حال جمله « مالک مطلع بر آن بوده» ماده را مشوش بنظر میرساند . در صورتیکه اگر عین ماده فرانسه ترجمه میشد این تشویش وجود نمی یافت .

۲- سایر اشیاء- در این مبحث می خواهیم بدانیم که مسئولیت حوادث ناشی از سایر اشیاء مثل افتادن درخت و انفجار ماشین و امثال اینها را بچه کسی باید تحمیل کرد زیرا از مواد ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶ نمیتوان حکمی پیدا نمود. فعلاً در فرانسه رویه قضائی بر این است که باید از ماده ۱۳۴۸ استفاده نمود زیرا ماده مذکور میگوید «...جوابگوی اعمال اشخاص و اشیاء تحت اقتدار خود هستند...» و از لفظ des choses (اشیاء) معنی عام تری استنباط مینمایند و اینگونه موارد را با ماده مذکور تطبیق میدهند. متأسفانه از مواد قانون مدنی ایران چنین استنباطی نمیتوان بعمل آورد تا رویه قضائی چه باشد.

ولی نظیر ماده ۳۳۵ قانون مدنی - ایران در قانون مدنی فرانسه بصورت ماده سابقه ندارد تنها در رویه قضائی آن کشور آرائی دیده میشود که نسبت به برخورد دو شئی یا دو حیوان از تبصره های ماده ۱۳۸۴ استنباطاتی بعمل آورده اند و باید گفت این ماده از قانون مدنی ایران جنبه تازگی و بکریت دارد و اگر بعد از دو اتو میل (دو حیوان) هم اضافه میشد کمال آن بیشتر میگردد .